

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

ชื่อทางการ	สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ชื่อองค์กร	อาเซียน
Organization Name	Association of Southeast Asian Nations
Organization Name	ASEAN
เว็บไซต์	http://www.asean.org/
สำนักงานอาเซียน	70A Jalan Sisingamangaraja Jakarta, Indonesia 12110 โทรศัพท์ : (+6221) 7262991, 7243372 โทรสาร : (+6221) 7398234, 7243504 Email : public@asean.org
วันก่อตั้ง	8 ส.ค.2510 (วันอาเซียน)
ประเทศสมาชิก	บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม
ประธานอาเซียน	ลาว (ปี 2567) มาเลเซีย (ปี 2568) และฟิลิปปินส์ (ปี 2569)
ประชากร	672.39 ล้านคนในปี 2565 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.5% ต่อปี) มีประชากรรวมเป็นลำดับ 3 ของโลก รองจากจีน และอินเดีย
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	3.6 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ มีสัดส่วนคิดเป็น 3.6% ของ GDP โลก

เลขาธิการอาเซียน แต่งตั้งจากที่ประชุมสุดยอดอาเซียน จากการเสนอชื่อของประเทศตามหลักการหมุนเวียนตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ มีวาระ 5 ปี เลขาธิการคนปัจจุบัน คือ นายแกว กิม ฮวน (Kao Kim Houn) จากกัมพูชา ซึ่งจะหมดวาระการดำรงตำแหน่งใน ธ.ค.2570

วัตถุประสงค์ของประชาคมอาเซียน

- 1) เพื่อธำรงรักษาและเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคงและเสถียรภาพ กับทั้งเสริมสร้างคุณค่าทางสันติภาพในภูมิภาค
- 2) เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวของภูมิภาค โดยการส่งเสริมความร่วมมือใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม
- 3) เพื่อธำรงรักษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ และปราศจากอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอื่น ๆ

เศรษฐกิจของอาเซียน

เศรษฐกิจอาเซียนยังคงแข็งแกร่งท่ามกลางความท้าทายโลก และความตึงเครียดด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มสูงขึ้น อาทิ วิกฤตรัสเซีย-ยูเครน โดยเมื่อปี 2565 เศรษฐกิจอาเซียนขยายตัว 4.9% จากการฟื้นตัวของภาคบริการ และการบริโภค โดยการค้าทั้งหมดของอาเซียนเมื่อปี 2565 มีมูลค่า 3.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (เป็นการค้าภายในอาเซียน 22.3%) และการค้าบริการทั้งหมดมีมูลค่า 933,622.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เป็นการค้าภายในอาเซียน 13.3%) ขณะที่การค้าทั้งหมดระหว่าง ม.ค.-มิ.ย.2566 มีมูลค่า 1.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง 8.8% เมื่อเทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2565

การค้าของอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค จีนยังคงเป็นประเทศคู่ค้าขนาดใหญ่ที่สุดของอาเซียน เมื่อปี 2565 มีมูลค่าการส่งออกคิดเป็น 18.77% รองลงมา ได้แก่ สหรัฐฯ 10.92% และสหภาพยุโรป 7.67% ขณะที่การนำเข้า อาเซียนมีมูลค่าการนำเข้าจากจีนมากที่สุดที่ 22.89% รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น 7.18% และสหภาพยุโรป 6.30% นอกจากนี้ จีนยังคงเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของอาเซียนติดต่อกันเป็นปีที่ 14 เช่นเดียวกับอาเซียนที่เป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของจีนติดต่อกันเป็นปีที่ 3 ซึ่งมูลค่าการค้าระหว่างจีนกับอาเซียนระหว่าง ม.ค.-มิ.ย.2566 อยู่ที่ 428,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 5.4% เมื่อเทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2565

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment-FDI) ของอาเซียนปี 2565 มีมูลค่า 224,201.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 5.5% จากปี 2564 โดยสหรัฐฯ เป็นประเทศที่มีการลงทุนโดยตรงมากที่สุด คิดเป็น 16.3% รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น 11.9% สหภาพยุโรป 10.7% จีน 6.8% และเป็นการลงทุนภายในอาเซียน 12.3%

สถานการณ์สำคัญของอาเซียนในปี 2566

- 1) การทำหน้าที่ประธานอาเซียนของอินโดนีเซีย ภายใต้แนวคิดหลักว่า อาเซียนเป็นศูนย์กลางสรรค์สร้างความเจริญ (ASEAN Matters: Epicentrum of Growth) ในภาพรวมประสบความสำเร็จด้วยดี เนื่องจากอินโดนีเซียสามารถดึงดูดให้ประเทศนอกภูมิภาคเข้ามาปฏิสัมพันธ์ผ่านกลไกที่นำโดยอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยในห้วงปี 2566 มีประเทศที่ลงนามเป็นอัครภาคีสันติสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia-TAC) อย่างเป็นทางการ ทั้งสิ้น 4 ประเทศ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย ลงนามเมื่อ ก.ค.2566 และเซอร์เบีย ปานามา และคูเวต เมื่อ ก.ย.2566 อย่างไรก็ตาม ประเด็นการบริหารจัดการด้านความมั่นคงในภูมิภาค

ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์ในเมียนมา เนื่องจากอาเซียนไม่ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลเมียนมาในการปฏิบัติตามฉันทามติ 5 ข้อ (Five-Point Consensus-5PC) ขณะที่ประเด็นข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ ยังไม่มีแนวโน้มยุติ เนื่องจากจีนยังมีท่าทีแข็งกร้าวในการอ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทะเลจีนใต้

2) **สถานการณ์การเมืองเมียนมา** เป็นความท้าทายที่สำคัญของอาเซียน เนื่องจากการขับเคลื่อนฉันทามติ 5 ข้อ และแผนฟื้นฟูสันติภาพเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ ตามมติที่ประชุมผู้นำอาเซียนสมัยพิเศษ เมื่อ 24 เม.ย.2564 เป็นไปอย่างล่าช้า แม้ว่าอินโดนีเซียได้จัดตั้งสำนักงานผู้แทนพิเศษ (Office of Special Envoy) เพื่อสานต่อการดำเนินงานของอาเซียนในประเด็นเมียนมา รวมถึงจัดตั้งกลไก ASEAN Troika ประกอบด้วยประธานอาเซียนปีก่อน ประธานอาเซียนปีปัจจุบัน และประธานอาเซียนปีถัดไป (อินโดนีเซีย ลาว และมาเลเซีย) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนฉันทามติ 5 ข้อ ผ่านกลไกการปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการ ขณะที่การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่เมียนมาผ่านศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance-AHA Centre) ยังไม่สามารถกระจายความช่วยเหลือให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากข้อจำกัดของศูนย์ AHA ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือด้านภัยพิบัติตามธรรมชาติ

3) **สถานการณ์ในทะเลจีนใต้** ยังคงตึงเครียด จากการดำเนินการเชิงรุกของฝ่ายต่าง ๆ รวมถึงการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างมหาอำนาจ โดยสหรัฐฯ และพันธมิตร ยังคงมุ่งเน้นปฏิบัติการเสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation Operation-FONOP) ขณะที่จีนให้ความสำคัญกับการรักษาอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่อ้างกรรมสิทธิ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อยืนยันการอ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ โดยสถานการณ์สำคัญแห่งปี 2566 ได้แก่ กรณีหน่วยยามฝั่งจีน (China Coast Guard-CCG) ยิงแสงเลเซอร์ทางทหารใส่เรือของหน่วยยามฝั่งฟิลิปปินส์ (Philippine Coast Guard-PCG) เมื่อ ก.พ.2566 กรณี CCG ใช้ปืนฉีดน้ำแรงดันสูงสกัดกั้น PCG เมื่อ 5 ส.ค.2566 และเรือประมงเวียดนาม เมื่อ 28 ส.ค.2566 และกรณีการเผยแพร่แผนที่แห่งชาติฉบับปี 2566 ซึ่งขยายขอบเขตพื้นที่ที่จีนอ้างสิทธิ์ในทะเลจีนใต้

สมาชิกอาเซียนที่อ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ มีท่าทีแข็งกร้าวขึ้น และแสวงหาความร่วมมือกับประเทศนอกภูมิภาค เฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐฯ ส่งผลให้ภูมิภาคเอเชีย ต.ต. เสี่ยงตกเป็นพื้นที่เผชิญหน้าของประเทศมหาอำนาจเพิ่มขึ้น ขณะที่อินโดนีเซียในฐานะประธานอาเซียน ปี 2566 พยายามสร้างเสริมความเป็นเอกภาพและขยายความร่วมมือทางทหาร โดยจัดการฝึกร่วมผสมครั้งแรกของอาเซียน ภายใต้รหัส ASEAN Solidarity Exercise 2023 (ASEX 23) ที่ทะเลนาทუნาใต้ เมื่อ ก.ย.2566

การจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct-CoC) ระหว่างอาเซียนกับจีน มีพัฒนาการเชิงบวก โดยที่ประชุม รมว.กต.อาเซียน-จีน เมื่อ 13 ก.ค.2566 เห็นพ้องต่อแนวทางเร่งจัดทำ CoC โดยกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุการเจรจาภายในปี 2569

4) **การเติบโตทางเศรษฐกิจ** มีแนวโน้มชะลอตัว โดยสำนักงานวิจัยเศรษฐกิจมหภาคของภูมิภาคอาเซียน+3 (ASEAN+3 Macroeconomic Research Office-AMRO) ประเมินการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอาเซียนปี 2566 ที่ 4.5% และปี 2567 ที่ 5.1% ซึ่งเป็นผลจากอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวของการส่งออกภาคอุตสาหกรรม แนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีน จะเป็นปัจจัยบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคในภาพรวม

อาเซียนมุ่งดำเนินการตามกรอบการฟื้นฟูที่ครอบคลุมของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Recovery Framework-ACRF) มาตรการผ่อนคลายนโยบายการเงินและการเปิดพรมแดนระหว่างกัน การใช้ประโยชน์จากความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership-RCEP) ตลอดจนการปรับปรุงความตกลงของอาเซียนที่มีอยู่เดิม และเพิ่มเติมกฎระเบียบที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จะส่งเสริมให้อาเซียนยังคงเป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพและความพร้อมในการดึงดูดการค้าและการลงทุนจากประเทศนอกภูมิภาค

อาเซียนกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติปี 2573

วิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนปี 2568 (ASEAN Community Vision 2025) ย้ำความสอดคล้องระหว่างวาระเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติกับความพยายามในการสร้างประชาคมอาเซียนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาค แต่วิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานโลก เป็นปัจจัยฉุดรั้งต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals-SDGs) ในปี 2573 ได้ตามกำหนดเวลา ตามรายงาน ASEAN SDG Snapshot Report 2022 ที่เผยแพร่เมื่อ ก.ย.2565 เพื่อติดตามความคืบหน้าสู่การบรรลุ SDGs ตั้งแต่ปี 2559-2563 มุ่งเน้นไปที่เป้าหมาย 8 ประการ ดังนี้

- เป้าหมายที่ 1 การขจัดความยากจนทุกรูปแบบ อาเซียนมีความเสี่ยงมากขึ้นจากการที่ประชากรจะเข้าสู่ความยากจน เนื่องจากประชากรโดยเฉลี่ยที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศเมื่อปี 2563 อยู่ที่ 2,546.8 คนต่อประชาชน 100,000 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่ 554 คน ต่อประชาชน 100,000 คน ซึ่งการประสบกับภัยพิบัติ ทำให้ประชากรเผชิญกับความยากจนได้ง่ายขึ้น
- เป้าหมายที่ 2 การขจัดความหิวโหย อาเซียนมีพัฒนาการดีขึ้นเล็กน้อย โดยวัดจากประชากรเด็กในอาเซียนที่อายุต่ำกว่า 5 ปีเมื่อปี 2563 ที่ 25.4% ตกอยู่ในภาวะการเจริญเติบโตหยุดชะงัก ซึ่งลดลงจากปี 2559 ที่ 27% ขณะที่อัตราของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มีลักษณะซบพอม ลดลงจาก 8.6% เมื่อปี 2559 เป็น 6.9% เมื่อปี 2563
- เป้าหมายที่ 3 การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี อาเซียนมีทิศทางที่ดีขึ้นเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับหลายปัจจัย อาทิ ความหนาแน่นของแพทย์ในภูมิภาคอาเซียนเมื่อปี 2563 อยู่ที่ 6.26 คนต่อประชากร 10,000 คน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2559 ที่ 5.42 คน อัตราการเสียชีวิตของมารดาต่อการให้กำเนิดบุตร 100,000 คนเมื่อปี 2563 มีจำนวน 199.8 คน ลดลงเล็กน้อยจาก 202.8 คนเมื่อปี 2559 อัตราการเสียชีวิตของเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปีคิดเป็นสัดส่วน 29.3 คน ต่อการเกิด 1,000 คน เมื่อปี 2563 ต่ำกว่าปี 2559 ที่ 30.5 คน ขณะที่ผู้ติดเชื้อ HIV ต่อประชากรทั่วไป 1,000 คน ลดลงจาก 0.48 เมื่อปี 2559 เป็น 0.31 เมื่อปี 2563 และอัตราการเกิดโรคมาลาเรียเฉลี่ยในอาเซียนอยู่ที่ 0.57 คนต่อประชากร 1,000 คนเมื่อปี 2563 ลดลงจาก 0.71 คนเมื่อปี 2559
- เป้าหมายที่ 4 การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ อัตราการมีส่วนร่วมเฉลี่ยสำหรับการจัดการเรียนรู้อัตนระดับอนุบาลเมื่อปี 2563 อยู่ที่ 76.2% สูงกว่า 74.4% เมื่อปี 2559 ขณะที่โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่สามารถเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนกลับลดลงเล็กน้อยจาก 45.9% เมื่อปี 2559 เป็น 45.3% เมื่อปี 2563 สำหรับสัดส่วนครูระดับชั้นประถมศึกษาที่มีคุณสมบัติขั้นต่ำตามข้อกำหนดมีมากขึ้นที่ 90.8% เมื่อปี 2563
- เป้าหมายที่ 7 การเข้าถึงพลังงานสะอาด ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งพลังงานหมุนเวียน โดยสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนกับการใช้พลังงานทั้งหมดในภูมิภาคไม่เปลี่ยนแปลงมากนักจาก 7.47% เมื่อปี 2559 เป็น 8.46% เมื่อปี 2563
- เป้าหมายที่ 8 งานที่ดีและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศเฉลี่ยต่อรายประชากร เมื่อปี 2563 หดตัวโดยเฉลี่ยที่ 4.3% เมื่อปี 2563 เช่นเดียวกับ GDP ต่อผู้ที่ทำงานทำที่ลดลงเป็น 0.8% เมื่อปี 2563 ขณะที่อัตราการว่างงานของภูมิภาคอาเซียนปี 2563 อยู่ที่ 5.4% สูงขึ้นจากปี 2559 ที่ 3.9% สำหรับการเข้าถึงบริการทางการเงินที่ทั่วถึง (Financial Inclusion) โดยดูจากอัตราส่วนของจำนวนเครื่องถอนเงินอัตโนมัติ ต่อประชากรผู้ใหญ่ในอาเซียน 100,000 คน อยู่ที่ 48.2 เครื่อง เมื่อปี 2563

- เป้าหมายที่ 9 อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าผู้โดยสารทางอากาศทั้งหมดของภูมิภาคลดลงอย่างมากเมื่อปี 2563 ซึ่งมีจำนวน 332.866 ล้านคน จากปี 2559 ที่มีจำนวนผู้โดยสาร 617.275 ล้านคน ในด้านการค้า มีบันทึกการขนส่งสินค้าทางอากาศในภูมิภาคอาเซียนรวม 6,348 พันตัน เมื่อปี 2563 ลดลง 741,000 ตันจากปี 2559 ขณะที่การขนส่งสินค้าทางเรือมีปริมาณมากขึ้นเมื่อปี 2563 จำนวน 3,189.913 ล้านตัน เมื่อเทียบกับปี 2559 ที่จำนวน 3,054.624 ล้านตัน ในด้านการจ้างงานภาคการผลิต ผู้ที่มีงานทำในภูมิภาคโดยเฉลี่ย 14.5% เมื่อปี 2563 และเครือข่ายโทรศัพท์มือถือครอบคลุม 87.8% ของประชากรในภูมิภาคเมื่อปี 2563

- เป้าหมายที่ 17 ความร่วมมือเพื่อบรรลุ SDGs ผลกระทบจากความท้าทายทางเศรษฐกิจบางประการเมื่อปี 2563 แสดงให้เห็นในรายได้ของภาครัฐ อัตราส่วนรายได้ต่อ GDP ในระดับภูมิภาคเมื่อปี 2563 อยู่ที่ 15.6% ลดลงจากปี 2559 ที่ 16.4% ขณะที่อัตราการสมัครบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าเป็น 12 คนต่อประชากร 100 คนเมื่อปี 2563 นอกจากนี้ ประชากรในภูมิภาคอาเซียน 76.8% มีรายงานการใช้อินเทอร์เน็ตเมื่อปี 2563 ซึ่งเป็นพัฒนาการที่เห็นได้ชัดจาก 52.8% เมื่อปี 2559 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ได้กระตุ้นให้ผู้บริโภคและธุรกิจต่าง ๆ ในหลายประเทศเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล

แนวโน้มความร่วมมือทางทะเลของอาเซียน

การประชุมหรืออาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล (ASEAN Maritime Forum-AMF) ครั้งที่ 13 จัดขึ้น เมื่อ 1 ส.ค.2566 ณ เมืองบาห์ลี อินโดนีเซีย เผยแพร่เอกสารผลลัพธ์การประชุม ASEAN Maritime Outlook (AMO) ซึ่งรวบรวมรายงานความคืบหน้าของกลไกอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางทะเลทั้งหมดในการส่งเสริมความเข้าใจในประเด็นทางทะเลที่มีความซับซ้อนร่วมกัน รวมทั้งเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนนโยบาย กลยุทธ์ และลำดับความสำคัญในประเด็นทางทะเลในระดับภูมิภาค โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ส่วนที่ 1 ภาพรวมมิติทางทะเลของอาเซียน อาเซียนเป็นภูมิภาคทางทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก โดยมีประเทศที่ติดแนวชายฝั่งทะเล 9 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย (ระยะทาง 95,181 กม.) ฟิลิปปินส์ (ระยะทาง 33,900 กม.) เมียนมา (ระยะทาง 14,708 กม.) เวียดนาม (ระยะทาง 11,409 กม.) มาเลเซีย (ระยะทาง 9,323 กม.) ไทย (ระยะทาง 7,066 กม.) กัมพูชา (ระยะทาง 1,127 กม.) บรูไน (ระยะทาง 269 กม.) และสิงคโปร์ (ระยะทาง 268 กม.) โดยอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่ได้รับการรับรองให้เป็นรัฐหมู่เกาะภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea-UNCLOS)

นอกจากนี้ อาเซียนยังเป็นภูมิภาคที่มีผลประโยชน์ทางทะเลจำนวนมาก โดยช่องแคบมะละกาเป็นหนึ่งในเส้นทางคมนาคมทางทะเล (Sea Lines of Communication-SLOC) ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก เฉพาะอย่างยิ่งด้านการค้าน้ำมัน ทั้งนี้ สมาชิกอาเซียนมีส่วนผลิตทางการประมง 22% ของโลก เมื่อปี 2563 และมีมูลค่าการค้าสินค้าประมง 13,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อปี 2564 ขณะที่มิติด้านการท่องเที่ยว อาเซียนมีท่าเรือระหว่างประเทศ จำนวน 523 แห่ง เมื่อปี 2564 และมีปริมาณผู้โดยสารทางทะเลระหว่างประเทศ จำนวน 5.3 ล้านคน เมื่อปี 2561

- ส่วนที่ 2 ความร่วมมือในมิติทางทะเล อาเซียนส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลภายใต้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community-APSC) เพื่อรักษาสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค ผ่านกลไกความร่วมมือที่อาเซียนมีบทบาทนำ (ASEAN-led

mechanisms) ได้แก่ 1) การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit-EAS) 2) การประชุม รมว.กต.อาเซียน (ASEAN Foreign Ministers' Meeting-AMM) 3) การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือ ด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum-ARF) 4) การประชุม รมว.กท.อาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting-ADMM) กับประเทศคู่เจรจา (ADMM-Plus) 5) การประชุม รมว.อาเซียนว่าด้วยอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime-AMMTC) 6) การประชุมหารืออาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล และการประชุมหารืออาเซียนว่าด้วย ประเด็นทางทะเลกับประเทศคู่เจรจา (Expanded ASEAN Maritime Forum-EAMF) 7) การประชุม รมว.อาเซียน ด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN Ministers Meeting on Agriculture and Forestry-AMAF) 8) การประชุม รมว.อาเซียนด้านการขนส่ง (ASEAN Transport Ministers' Meeting-ATM) 9) การประชุม รมว.อาเซียนด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ASEAN Ministerial Meeting on Science, Technology, Innovation-AMMSTI) 10) การประชุม รมว.อาเซียนด้านการท่องเที่ยว (Meeting of the ASEAN Tourism Ministers-M-ATM) 11) การประชุม รมว.อาเซียนด้านแร่ธาตุ (ASEAN Ministerial Meeting on Minerals-AMMin) 12) การประชุม คณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน (High-Level Task Force on ASEAN Economic Integration-HLTF-EI) 13) การประชุม รมว.อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Ministerial Meeting on Environment-AMME) 14) การประชุม รมว.อาเซียนด้านแรงงาน (ASEAN Labour Ministers' Meeting-ALMM) และ 15) การประชุมคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee-ACCC)

- ส่วนที่ 3 โอกาสและความท้าทายในอนาคต อาเซียนเผชิญความท้าทายทางโครงสร้างและ การประสานความร่วมมือทางทะเลระหว่างกัน จากการดำเนินการขององค์กรเฉพาะสาขา (Sectoral Body) ด้านความร่วมมือทางทะเลจำนวนมาก ทำให้ต้องมีการติดตามและส่งเสริมความร่วมมือตามแนวทางแบบองค์รวม (Holistic) และข้ามเสา (Cross-pillar) โดย AMO กำหนดแนวทางที่เป็นไปได้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ส่งเสริม การดำเนินงานขององค์กรเฉพาะสาขาด้านความร่วมมือทางทะเล 2) เสริมสร้างบทบาทการประชุมหารือ อาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล และ 3) ส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกัน นอกจากนี้ AMO ยังกำหนดประเด็น ความท้าทายต่อความร่วมมือทางทะเล 10 ประการ ได้แก่ 1) การส่งเสริมความร่วมมือตามเอกสารมุมมอง ของอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก 2) ปัญหาขยะทะเลและมลพิษ 3) ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการขนส่งทางทะเล 4) การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือด้วยอาวุธ 5) การโจมตีทางไซเบอร์ต่อเรือและท่าเรือ 6) การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่ไม่ปกติ 7) การทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated-IUU) 8) เศรษฐกิจจากทะเล (Blue Economy) 9) การทำเหมืองแร่นอกชายฝั่ง และ 10) การผลิตพลังงานทดแทนนอกชายฝั่ง

ประเด็นสำคัญของอาเซียนที่ต้องติดตามในปี 2567

- การทำหน้าที่ประธานอาเซียนของลาว
- ความท้าทายด้านความมั่นคงที่กระทบต่อความเป็นเอกภาพของอาเซียน เฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์ในเมียนมา วิกฤตรัสเซีย-ยูเครน และความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์
- ความคืบหน้าการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ระหว่างอาเซียนกับจีน
- ปัญหาเศรษฐกิจโลกที่เข้าสู่ภาวะชะลอตัวและผลกระทบต่ออาเซียน
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ

นายแกว กิม ฮวน

(Kao Kim Hourn)

เลขาธิการอาเซียน คนที่ 15

วาระการดำรงตำแหน่ง ม.ค.2566-ธ.ค.2570

สัญชาติ	กัมพูชา
เกิด	28 พ.ค.2509 (อายุ 58 ปี/ปี 2567) จ.กำปงจาม กัมพูชา
สถานภาพ	สมรสกับนาง Khem Rany ผู้อำนวยการโทรทัศน์และวิทยุแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีบุตร 2 คน
การศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน Herndon High School รัฐเวอร์จิเนีย สหรัฐฯ ปริญญาตรี สาขาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัย Baylor รัฐเท็กซัส สหรัฐฯ ปริญญาโท สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัย Ohio รัฐโอไฮโอ สหรัฐฯ ปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Ohio รัฐโอไฮโอ สหรัฐฯ ปริญญาเอก สาขารัฐศาสตร์ University of Hawaii at Manoa รัฐฮาวาย สหรัฐฯ ปริญญาเอกกิตติมศักดิ์ด้านกิจการสาธารณะ (Public Service) มหาวิทยาลัย Ohio รัฐโอไฮโอ สหรัฐฯ
ประวัติการทำงาน	ผู้อำนวยการสถาบัน Cambodian Institute for Cooperation and Peace (CICP) ที่ปรึกษาประจำกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ สมาชิกสภาที่ปรึกษาอาวุโสด้านเศรษฐกิจ (Supreme National Economic Council) ที่ปรึกษา รมว.กระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ ผู้ก่อตั้งและอธิการบดี The University of Cambodia รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ และที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีติดตามนายกรัฐมนตรีฮุน เซน รับผิดชอบด้านการต่างประเทศและอาเซียน เลขาธิการอาเซียน

